

Bouwprocesbepalingen van de Arbowet in een notendop

1. De Bouwprocesbepalingen staan in het Arbobesluit hoofdstuk 2 afdeling 5 artikelen 2.23 tot en met 2.35¹; de bijbehorende definities in hoofdstuk 1 afdeling 1 artikel 1.1.2.
2. De Bouwprocesbepalingen zijn van toepassing op elke tijdelijke of mobiele arbeidsplaats waar civieltechnische- en bouwwerken tot stand komen (art. 1.1.2.a).
3. Definities
 - Opdrachtgever: degene voor wiens rekening een bouwwerk wordt gemaakt (art. 1.1.2.c.1).
 - Ontwerpfase: de studie-, ontwerp- en uitwerkingsfase (art. 2.23.b).
 - Uitvoeringsfase: fase waarin het bouwwerk wordt gerealiseerd (art. 2.23.c).
4. De opdrachtgever zorgt ervoor dat in de ontwerpfase rekening wordt gehouden met de verplichtingen die gelden in de uitvoeringsfase (art. 2.26).

Toelichting

De opdrachtgever moet het mogelijk maken dat de aannemer die het werk uitvoert dat op een veilige en gezonde manier kan doen, onder naleving van wettelijke regels en door toepassing van maatregelen uit de voor dat werk geldende arbocatalogus, brancherichtlijnen en stand der techniek en wetenschap. Toegespitst op de GWW dient de opdrachtgever er in het ontwerp zoveel mogelijk voor te zorgen dat het werk veilig kan worden uitgevoerd. Dat kan bijvoorbeeld door een weg af te sluiten in verband met aanrijdgevaar, door bij ontwerp van een bestratingproject rekening te houden met zo veel mogelijk mechanische verwerking en door grondwerken zoveel mogelijk uit te voeren in niet vervuilde grond. De opdrachtgever kan door bouwkundige, technische en organisatorische keuzen in de ontwerpfase bepaalde risico's elimineren. Voor zover dit niet kan, dient de opdrachtgever ervoor te zorgen dat informatie beschikbaar is over de samenstelling van de grond. Ook dient hij ervoor te zorgen dat de randvoorwaarden van de werklocatie beschreven zijn, zodat de aannemer een goede beoordeling van het werk kan maken ten behoeve van een veilige inrichting van een werklocatie en van de mogelijkheden om mechanisch te straten.

De verantwoordelijkheid van de opdrachtgever is van toepassing op de gehele ontwerpfase, ongeacht of allerlei taken in deze fase zijn uitbesteed; de verantwoordelijkheid blijft bestaan.

5. De opdrachtgever zorgt ervoor dat een Veiligheids- en Gezondheidsplan (V&G-plan) wordt opgesteld wanneer een bouwwerk moet worden gemeld². Een V&G-plan is ook verplicht als tijdens de uitvoering sprake is van bijzondere gevaren, zoals verdrinking, vallen, blootstelling aan chemische stoffen en wanneer het bouwwerk een zekere omvang heeft (art. 2.27 en 2.28; volledige lijst van bijzondere gevaren zie blz. 19 van bovengenoemde brochure).

Toelichting

De wet beschrijft wat minimaal in een V&G-plan moet staan:

- Een beschrijving van de risico's die samenhangen met gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van werkzaamheden; bv. geluidrisico als in de directe nabijheid van een heilmachine ook graafwerk plaatsvindt of aanrijdgevaar als vrachtverkeer in het werkvak manoeuvreert waar geleiderail wordt aangelegd.
- Een beschrijving van de risico's die samenhangen met doorgaande exploitatie; bv. werken aan een weg die tegelijkertijd voor verkeer gedeeltelijk opengehouden moet worden.
- Een beschrijving van de bouwkundige, technische en organisatorische keuzen die in de ontwerpfase zijn gemaakt.

Op basis van die beschrijvingen van genoemde risico's en wanneer sprake is van bijzondere gevaren, moeten maatregelen worden beschreven die uitgevoerd moeten worden; in het V&G-plan staan ook de afspraken met betrekking tot de uitvoering van deze maatregelen en de manier waarop er toezicht op wordt gehouden.

6. Als het werk door twee of meer werkgevers en/of zelfstandigen wordt uitgevoerd dan dient de opdrachtgever een coördinator ontwerpfase aan te stellen. In een schriftelijke overeenkomst met de uitvoerende partij dient de opdrachtgever vast te leggen dat de uitvoerende partij tijdens de uitvoeringsfase een coördinator voor de uitvoeringsfase aanstelt die zijn werk naar behoren kan vervullen en uitoefenen (de taken van de coördinatoren staan in de artikelen 2.30 en 2.31).

¹ Voor een uitgebreide toelichting: zie de brochure Samen veilig en gezond bouwen van de Inspectie SZW, maart 2012. Te downloaden via www.InspectieSZW.nl

² Een bouwwerk moet worden gemeld als het werk meer dan 30 werkdagen beslaat en meer dan 20 werknemers tegelijk werken of als met het bouwwerk meer dan 500 mensdagen zijn gemoeid.